

pentru stilul poetului. În poezia *Trec mutilații*, Vasile Militaru construiește în spiritul lui Eminescu prin antiteză, hiperbolă și cumulare, iar tributul adus eroilor reia tonul poeziilor lui Vasile Alecsandri.

Dincolo de valoarea artistică, nu trebuie să uităm că poezia, inclusiv a lui Vasile Militaru, a fost un instrument în efortul societății timpului de a trezi poporul român la conștientizarea istoriei și demnității sale.

În capitolul al IV-lea, *Poezie și credință. Stil și limbaj religios*, este subliniat paradoxul poeziei lui Vasile Militaru, lipsită de tensiunea liricii religioase moderne. Actul trăirii religioase nu este concomitent cu actul scrierii, ceea ce are ca rezultat conținutul ideatic simplu al operei. Cu toate acestea, în multe dintre poemele sale Vasile Militaru reușește să transmită emoția sufletului omenesc în relația cu Dumnezeu. Sunt enumerate simbolurile creștine esențiale, analizate din perspective multiple (crucea, icoana, rugăciunea). Comentariul autoarei are în vedere *Divina Zidire* și *Psaltirea în versuri*, dar și poezii reprezentative din volume diverse.

Ultimul capitol al lucrării este intitulat *Configurarea*

și valoarea estetică. Corina Bejan Vașca se oprește asupra poemului *Divina Zidire*, reprezentativ pentru simțul narativ al autorului. Diversele episoade se caracterizează prin coeziune, unitatea acțiunii, tonalitate specifică și existența unui cadru spațio-temporal.

Poezia lui Vasile Militaru cuprinde, fără să le reprezinte artistic în deplinătatea lor, principalele categorii estetice. Frumosul rezidă în însăși substanța poetică, eul liric transmite cititorului cele mai alese sentimente creștine: mila, credința, iubirea. Ca orice operă de artă care imită lumea, reflexie a frumuseții lui Dumnezeu, poezia reprezintă frumosul. Corina Bejan Vașca argumentează cu exemple pe text existența categoriilor urtului și grațiosului.

Vom încheia cu câteva versuri din poezia *Troița*, din volumul de debut, în care este creionată o imagine emblematică a poeziei lui Vasile Militaru. Un țăran, un om simplu, la apusul soarelui își îndreaptă cugetul spre Dumnezeu: „Și-n timp ce sufletul lui cheamă/ Plîngînd o rază de lumină/ Sub a apusului maramă/ Troița pare de aramă/ Iar Sfinții-ncununăți se-nchină”.

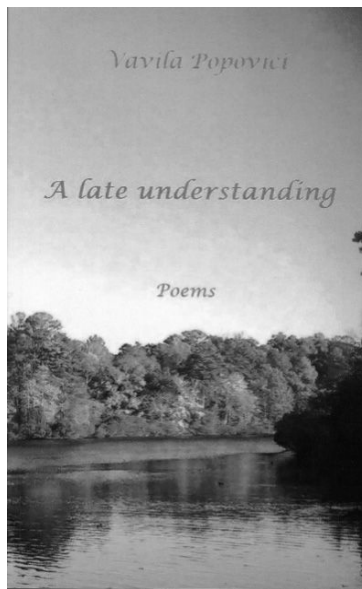

Vasile FILIP

VORBISE TĂCERILE

La începutul anului 2015, scriitoarea Vavila Popovici a adăugat celor treizeci și două de cărți ale sale – de poezie și de proză – încă un volum. Al treizeci și treilea. Aproape două sute de pagini, cuprinzînd poeme incitante deopotrivă prin conținutul ideatic și prin alcătuirea poetică echilibrată, rezultatul fiind cel dorit de autoare și așteptat de cititor: tablouri armonice gândite vizual și văzute cu ochii minții. Totul cuprins între niște coperti admirabil consonante cu substanța cărții (Teodora Stoica).

Poate pentru faptul că ea trăiește în America, poate că nu din acest motiv, Vavila Popovici și-a tradus poeziile și în limba engleză. Un gest generos, din care se poate înțelege că lumea largă trebuie să afle că nasc și la România poeți. Dacă nu cumva o fi aflat-o pînă acum. În orice caz, o felicit pe buna mea prietenă și o îndemn să nu renunțe la idee. Iar eu, fiindcă nu știu pe englezește, mă limitez la varianta de bază. Cea în Limba

Română.

Chiar din titlul cărții – *Înțeleș fîrziu* – cît și din moto-ul acesteia – „Amintirile,/ asemenea crengilor prea pline sunt,/ dar Doamne,/ cum ar fi viața fără ele?” – am băgat de seamă că scriitoarea rămîne credincioasă propriului statut. Ea nu se abate de la problematica fundamentală ce o frămîntă, și cu care se confruntă de o viață, una de amplu perimetru ideatic – filosofic, precum și de cotidiană, dar semnificativă în simbolurile ei, trăire între cele două extreme: bucurie și tristețe. Poetul se reeditează pe sine, fără a se repeta decît tematic, cu un ușor sesizabil adaos de emoție poetică, într-o viziune de creator conștient de propriul destin, tocmai de aceea încurajat în demersul său. Dar, dincolo de adierile de tristețe și de părerile de rău – „Și doruri rod din malul vieții,/ și clipele de aur/pierdute pentru totdeauna sunt”; „Ordinea lumii se destramă/ precum pînza mîncată de molii” – rămîne încrederea că totul este predestinat risipirii – „Într-o

lume tot mai rece,/ sufletul gânditor, prin lume trecător,/ dirijor pasionat la trupului,/ păstrează încă bagheta ridicată”; „De va avea solzi de pește,/ poemul va pluti/ și-n razele soarelui va străluci...”

Vavila Popovici își organizează materialul poetic în două segmente – „Amintiri” și „Gânduri” – care nu separă, ci mai curînd coagulează *amintirile*, ele însele fiind și *gînduri*, iar *gîndurile*, tot *amintiri* fiind și ele. Scrie Vavila Popovici în moto-ul la cel de al doilea capitol al cărții sale: „Undele gîndurilor plutesc misterios, haotic,/ uneori inutil se caută/ alteori fermecător se unesc”. Pentru că, la fel cum a procedat aproape în toate celelalte cărți ale sale, scriitoarea se autoportretează și aici, chiar și atunci cînd face trimitere către alte direcții: tata, mama, ființa iubită ș.a.m.d. Ea nu este exterioară discursului poetic-filosofic, ci cuprinsă în miezul acestuia, autorul devenind și personaj, iar personajul fiind însuși autorul. „Un fluture/ aș vrea să fiu,/ să te caut/ în razele de soare/ și să te adăpostesc/ sub aripile mele”.

Dorurile îndeosebi, un fel de tablou floral al îngîndurărilor melancolice, se structurează în jurul acestui centru vital al existenței umane, care are ca punct de plecare, dar și de întoarcere, *acasa părintească*: „Mi-e dor de iernile de-acasă,/ de torsul zăpezilor prin văzduh,/ de scrișnetul pașilor prin zăpadă,/ de mîngîierea vîntului mut”. De acolo pornind și acolo întorcîndu-se, autoarea se regăsește pe sine, cea devotată întru veșnicie crezului său uman și poetic. „Să știi să plîngi de bucurie/ cînd îți iese fericirea în cale, dar și numai – pentru cîteva clipe”. Pentru că: „Nu toate zilele sunt la fel/ și nu simțim la fel în toate zilele./ Nu toate iubirile sunt la fel/ și nu iubim la fel în toate clipele vieții./ E primăvară și iubirea pleacă din noi/ ca dintr-un culcuș în care-a iernat”.

Vavila Popovici este autorul tuturor anotimpurilor. Ființa ei se contopește, între altele, cu elementele esențiale ale naturii, așa cum a exprimat-o, întotdeauna, creatorul popular. Nu știu de ce, sau poate chiar știu, însă îl las pe cititor să descopere, dar am impresia că două din cele patru anotimpuri sunt preferatele poetei: primăvara și toamna. Primăvara – timpul în care toate melancoliile iernii înmuguresc și dau în frunze și în flori. Gîndul revigorat se face fluture și pasăre, iar toate cele ale vieții capătă nu doar o altă înfățișare, ci și un alt conținut. Cu un nou sens, cu o proaspătă speranță. Deși „... nu iubim la fel în toate clipele vieții,/ dar, aș vrea să simți tot atît de intens/ această Primăvară”; „Am rămas în grădină/ și-n loc de flori, am sădit vise”; „Primăvară, soare,/

flori, dragoste, culoare”. Iar „Florile strălucesc în lumina soarelui,/ adevărind triumful dragostei,/ înfrîngerea durerii”.

Iată, însă, că, după o vară (*Seară caldă de vară*) în care „Vegheate de lumina palidă a lunii/ și alintate de sunete,/ frunzele copacilor adormeau, asemeni pruncilor,/ în brațele visului...”, a venit toamna și „Aceași arbori, alte frunze, o nouă toamnă.../ Vîntul tandru îmi mîngîie obraji,/ îmi răscolește suvițele de păr”. „Crengile trosnesc din încheieturi,/ frunzele înspăimîntate pleacă prin aer plutind”. Autoarea face și „în direct” o declarație de dragoste Toamnei: „Mi-e dor de căldura plăcută/ a dimineților de toamnă”; „de dulceața strugurilor copti”, „garoafele roșii mirosînd a iubire”, „de zborul naiv al gîndului printre stele”, „de fiorii trupului, de melancoliile sufletului,/ de acel spațiu... mi-e dor!”.

Și în această înțeleaptă carte de poezie, Vavila Popovici strecoară o sumedenie de interogații. Unele iscate de *necunoscutul* care se află în fața fiecăruia dintre noi; altele cu răspuns implicit (sau implicat), retorice, cum li se mai spune. Și unele, și alele, însă, au în vedere starea firească de ființă ispitită să descopere cît mai multe din tainele Universului. Măcar pe cele aparținătoare de „Mica Sferă” – „Pămîntul – sferă din marea sferă” (...) „Univers – perfect, fără de moarte,/ Pămîntul – imperfect, fascinant,/ de iubire și moarte dominat”. Pentru toate acestea, inima omului este „Supernova din galaxia trupului,/ cu vibrații în ritmul simfoniei pămîntului”. Cea care susține, fie și numai emoțional, efortul minții de a împlini cît mai util dorința cunoașterii, și nu numai sub înfățișare poetică, despre care spun cei ce se pricep că nu ar fi mai prejos decît cea științifică.

Către sfîrșitul volumului, Vavila Popovici a introdus o admirabilă poezie. De data aceasta, dedicată anotimpului alb, care, în opinia mea, nu este deloc hibernal. Nici chiar pentru urși... Pentru că îmi place foarte mult, o reproduce integral: „Ninge peste copaci,/ peste pămînt/ ninge./ Ninge peste orașul gri,/ ninge peste o parte a planetei,/ ninge./ Ninge-n cimitir/ și morții-și pierd identitatea,/ ninge./ Ninge peste gîndul trist,/ ninge”. Ceea ce poate să însemne că „A mai trecut un an,/ o viață va trece...”. Această implacabilă trecere însemnînd, în mod sigur, alte cărți semnate de Vavila Popovici și alte semne care să rămîna pentru totdeauna în panoplia Veșniciei. Și ea trece, dar nu se risipește. Se dăruie...